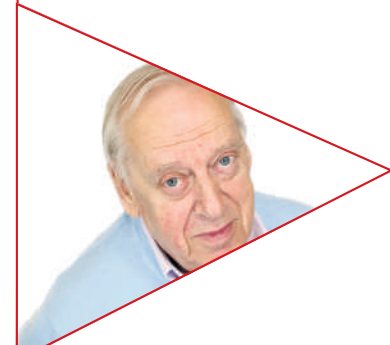

► jan blokker

Blijft het beschaafd of wordt 't gehakt?

De Volkskrant hield een 'peiling' over het plan van de Partij van de Arbeid om de bejaarde Jeltje van Nieuwenhoven (66) bij de Haagse gemeenteraadsverkiezingen in te zetten als laatste loopgraaf (*no pasaran*) tegen de Partij voor de Vrijheid. Geert Wilders antwoordde desgevraagd: 'Al haalt de PvdA nog meer mastodonten uit het PvdA-politiebureau van de vorige eeuw van stal, we

gaan gehakt van ze maken.'

Als je oplet hoe Wilders over zijn politieke tegenstanders spreekt begrijp je des te beter waarom zijn volgelingen zo nu en dan gehakt willen maken van een barman.

Moet je in dit verband aan beschaving denken? Altijd beter natuurlijk dan aan het glibberige postbus-51-begrip 'kort lontje', waarmee wordt ontkend dat het canaille onder ons is.

Tijdens het vragenuurtje viel me gisteren op dat het PVV-lid Hero Brinkman tot drie keer toe broodnuchter en in de allerparlementaireste bewoordingen een bijdrage aan het debat leverde. Hij kan het dus wel.

En intussen schoot me weer de intrigerende politieke kwestie te binnen of de SP een beetje rechtser wordt, en de PVV een tikkeltje linkser. Had ik niet kort tevoren het lid Sietse Fritsma (wat kost een allochtoon?) nog horen betogen dat we bij

wijze van spreken allemaal op ons vijftigste van Drees kunnen gaan trekken als we eerst alle Turken en Marokkanen laten remigreren?

Maar het vragenuur begon nu met een vrouwelijke backbencher van de Socialistische Partij die een vurige lans brak voor de notarissenstand, die als gevolg van de crisis – niemand koopt immers meer een huis – aan de bedelstaf dreigt te raken.

Ik schrok me dood. De SP op de bres voor de notaris! Het nobele beroep schijnt tegenwoordig onderkropt te worden door flessentrekkers die zichzelf op internet voor simpele klusjes aanbieden. Hoe kort is het geleden dat Rotterdamse notarissen op een achternamiddag één huis soms achttien keer achtermekaar hielpen verkopen, zodat ze aan het eind van de procedures een half miljoen hadden verdiend, en een etage was vrijgemaakt voor dertig Poolse gezinnen die elk 300 euro

huur per maand kwijt waren?

Een notaris was vroeger iemand die het alfabet kende. Meer niet. Dus hij zette een tafeltje voor z'n deur alsof het internet was, ging er achter zitten, en riep als een koopman 'Schrijven!', en dan kwamen de analafete klanten vanzelf. Het was een werkje van niks, hij kreeg er ook weinig voor, en pas later (terwijl alle medeburgers intussen ook hadden leren lezen en schrijven) heeft hij er met collega's al die heisa omheen gemaakt, van broederschappen, openbare ambtenarij, de nodige kalf ofschoon het een simpel kantoorbaantje bleef, maar benoemd door de Króóón, en met een jongste bediende van twintig die kandidaat-notaris heette, en soms tot z'n zeventigste moest wachten tot de ouderlijk overleed, en hij de zaak voor nog een paar jaar mocht overnemen.

Even later betrad nota bene nog een tweede vragensteller van de SP

het Kamerpodium, en die vroeg aan minister Klink bijstand voor plastische chirurgen die blijkens 'een eigen onderzoek' 's avonds huis aan huis bij de burens moeten bedelen, omdat anders ook zij van de honger omkomen. Terwijl mensen die aan een andere neus toe zijn op een wachtlijst staan.

Wanneer is Agnes Kant gaan schuiven in de richting van Mark Rutte, onder wie vroeger alle notarissen en alle plastisch chirurgen ressorteerden? Ze lijkt al een heel eind in de richting van de PVV gekomen, maar is gelukkig nog redelijk beschaafd gebleven. Maar dat zullen nu de vitale vragen worden op het Binnenhof. Kun je de kant van Wilders op koersen zonder af en toe van iemand gehakt te willen maken? En vooral: kun je een beetje links worden zonder het canaille te verloochenen?

JAN BLOKKER

Gedogen is voor mietjes

En weg is de vrijheidsbeleving van burgers

► Wanneer regels boven mensen worden gesteld voelen burgers zich onvrij.

► Handhavers moeten daarom meer ruimte krijgen om te kunnen gedogen.

Door IVAR MANUEL en THIJS KLEINPASTE
De tijden van gedogen zijn ten einde. Die gedachte wordt althans door steeds meer politici uitgesproken, ook door partijen die in het verleden altijd trots waren op de zo typisch Nederlandse gedoogcultuur. CDA-fractievoorzitter Pieter van Geel sprak dit voorjaar ferme taal toen hij zei dat wat hem betreft alle coffeeshops in Nederland dicht gaan. Amper vijftien dertig jaar daarvoor stond Dries van Agt, de latere CDA-premier, juist aan de basis van het gedoogbeleid voor diezelfde coffeeshops. Gedogen heeft echter een nare smaak gekregen, en lijkt synoniem te zijn geworden met criminaliteit, overlast en wegwijken bij asociaal gedrag.

Hoewel de kritiek niet nieuw is, is de intensiteit waarmee kritiek wordt geleverd dat wel. Voorstanders van het gedoogbeleid krijgen het verwijt mistanden niet te zien en hun ogen te sluiten voor allerlei vormen van

► Marihuana-gebruik gaf geen enkele aanleiding om hippies lastig te vallen ◀

overlast. Drugsrunners en drugstocristen die in de grensstreken de leefbaarheid aantasten zijn zogenaamd de schuld van gedogende 'slapjanussen'.

Het is te betreuren dat we gedogen zijn gaan zien als een 'alles moet kunnen'-mentaliteit. Dat is namelijk niet de essentie van gedogen. Toen in 1976 het gedoogbeleid werd ingevoerd was dat niet omdat er een juridische basis voor wegwijken werd gezocht. Het was omdat het gebruik van marihuana geen enkele aanleiding gaf om de vrolijke hippies lastig te vallen met de sterke arm van de wet. Er was namelijk geen sprake van overlast.

Inmiddels is flexibiliteit passé. Iedereen heeft zich aan de wet te houden. Dat is het adagium sinds de overlast in de marge van de gedoogcul-

Illustratie Daisy Erades

tuur is toegenomen. Maar door het streven naar veiligheid heeft gedogen onrecht de schuld van alle overlast gekregen. Wat overbleef was een regels-zijn-regelsmentaliteit.

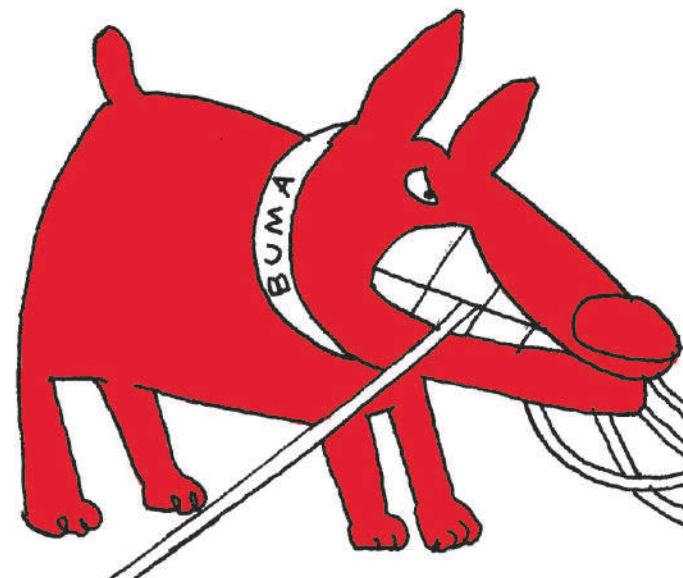
Maar zinnige regels kunnen als het toppunt van onrechtvaardigheid beleefd worden wanneer er geen rekening wordt gehouden met bijzondere omstandigheden. Deze zomer ontstond in Amsterdam een rel toen stadsdeelvoorzitter Els Iping horecaondernemers begon te vervolgen toen op hun terrassen mensen staand een cola'tje dronken. Staand drinken mag niet in Amsterdam. De regel is ooit ingesteld om overlast te voorkomen. In de handhavingpraktijk deze zomer werd er echter alleen gekeken naar de letter van de wet, en niet naar de situatie. Ondernemers die gesnapt werden kregen eerst een waarschuwing, daarna een boete. Of er nou overlast was of niet.

Te strenge handhaving, en te weinig speelruimte voor het toepassen van de menselijke maat in regels leidt onherroepelijk tot een gevoel van onvrijheid. Elk jaar meten gemeenten in Nederland de veiligheid in de stad in een zogenaamde veiligheidsmonitor. Maar we zouden ook – als eerste stad in de wereld – de vrijheidsbeleving van Amsterdamers in de gaten moeten houden. Want hoe meer camera-toezicht er is en hoe strenger we handhaven hoe meer de vrijheidsbeleving in een stad in het geding komt.

Om die vrijheidsbeleving te waarborgen moeten professionals en handhavers meer ruimte krijgen om te kunnen gedogen. De regels-zijn-regelsmentaliteit doet immers geen recht aan de complexe dagelijkse realiteit. Natuurlijk hoeven we overlast niet te tolereren, maar een menselijke omgang met regels is voor de overheid een morele plicht. Of er sprake is van overlast kan per situatie verschillen. Fout parkeren met een goede reden moet door de vingers kunnen worden gezien, overlast veroorzaakt met gebrul, geloop of wildplassen daarentegen zeker niet. Dan is een boete of een nachtelijk ce meer dan terecht.

Kortom, als regels boven mensen gesteld worden tast dat altijd het gevoel van vrijheid aan. Een rechtvaardige samenleving gedooft juist wel, en waakt daarmee over de vrijheid van haar burgers.

Ivar Manuel is fractievoorzitter van D66 Amsterdam. Thijs Kleinpaste is beleidsmedewerker van D66 Amsterdam

Illustratie Milo

Voor een link betaal je ook niet

Waarom zou embedden dan

► Buma/Stemra wil dat internetters gaan betalen voor het embedden van filmpjes.

► Dat zou het einde betekenen van een rijke informaticultuur.

Door OT VAN DAALEN c.a.

De auteursrechtenorganisatie Buma/Stemra heeft aangekondigd dat zij meer dan honderd euro per jaar gaat vragen voor het 'embedden' van filmpjes en liedjes op weblogs en Hyves-pagina's. Direct na deze aankondiging ontplofte het web: via Twitter en weblogs uitten talloze internetters hun onbegrip, zorg en woede. En dat is terecht.

Het delen van materiaal is een van de fundamenten van het web. Het internet, en de blogosfeer in het bijzonder, is een rijk en informatief communicatiemedium, doordat talloze deelnemers naar materiaal van elkaar linken, materiaal van elkaar citeren en materiaal van elkaar opnemen op hun website. Embedden (via een code een audio- of videofragment van een andere site afspeelen op een website, weblog of Hyves-profiel) is dé manier waarop dit materiaal wordt gedeeld.

Het overgrote deel van de video's op bijvoorbeeld YouTube kan door wie dan ook met een simpele handeling op een willekeurige website worden geplakt. En dat heeft een belangrijke functie: hierdoor kan materiaal binnen een rijkere, meer informatieve context worden gepresenteerd.

Het voornemen van Buma/Stemra om een vergoeding voor embedden te vragen heeft een verlamdend effect op deze rijke informaticultuur. Beheerders van websites zullen terughoudender worden in het plaatsen van materiaal: je moet eerst uitzoeken of Buma/Stemra de exploitatierechten beheert, en vervolgens in bepaalde gevallen een licentie sluiten. Waarschijnlijk zullen netwerksites zoals Hyves de technische mogelijkheid van embedden uit voorzorg onmogelijk maken, zonder een uitzondering te maken voor niet-beschermde materiaal. Ook scheidt de maatregel veel onduidelijkheid, omdat eigenaren van materiaal op YouTube de mogelijkheid om het filmpje te kunnen embedden kunnen in- of uitschakelen. Hierdoor wordt de (gratis) aangeboden embed-optie wereldwijd opgevat als een toestemming tot embedden. De maatregel van Buma/Stemradruist daar lijnrecht tegenin.

Ook Nederlandse muzikanten

CDA wil geen heffing op sociale netwerksite Hyves

• Vrijdag heeft het CDA Kamervragen gesteld over de nieuwe licenties voor het gebruik van muziek op internet die auteursrechtenorganisatie Buma/Stemra de dag ervoor bekend maakte.

• Tweede Kamerlid Pieter Omtzigt (CDA) vindt de nieuwe maatregelen te ver gaan. Hij vreest dat ouders voor nare verrassingen kunnen komen te staan, omdat het tarief voor het plaatsen van een filmpje op een site 130 euro gaat bedragen.

• Volgens een woordvoerder van Buma/Stemra gaat de rekening echter niet naar de ouders, maar is de community waar het kind een blog heeft betalingsplichtig.

• Commerciële websites en freelancers die een weblog bijhouden krijgen niet naar de ouders, maar is de community waar het kind een blog heeft betalingsplichtig.

worden hiervan de dupe: deze maatregel ontnemt hen een belangrijk marketingkanaal. Internet wordt immers steeds belangrijker voor muziekmarketing; door embedding in blogs kunnen muzikanten op een directe en efficiënte manier hun fans bereiken. Ook profiteren zij van de opname van hun materiaal bij concerten en cd-recensies, aankondigingen op websites van concertpodia. Een mogelijk neveneffect van deze regeling is daarnaast dat ook materiaal waarvan de rechten niet door Buma worden beheerd, niet meer zal worden gedeeld. Dit klemt des te meer,

een toegestaan citaat. Tot slot heeft YouTube met een aantal platenmaatschappijen al licentieovereenkomsten gesloten, op grond waarvan al een vergoeding wordt afgedragen voor de publicatie van muziekvideo's. Het is onduidelijk hoe Buma dubbel-telling gaat voorkomen. Aan al deze argumenten gaat Buma/Stemra voorbij.

Dat de auteursrechtenorganisatie heeft gezegd dat zij 'niet van plan is om achter webloggers aan te gaan' is hoopgevend, maar deze toezegging moet worden uitgewerkt in een formele regeling die onderscheid maakt tussen gebruik dat op winst is gericht en andersoortig gebruik. Ook moet een vergoeding bij de bron worden gegeven, in plaats van bij de websites die middels embedden bestaand materiaal aan een groter publiek helpen. Alleen op deze manier kan de rijke informaticultuur van het internet gewaardeerd blijven, en houden muzikanten toegang tot hun fans.

Ot van Daalen is directeur van de digitale burgerrechtenorganisatie Bits of Freedom. Dit is een verkorte versie een open brief die Bits of Freedom gisteren aan Buma/Stemra heeft gepresenteerd. Deze brief is sinds afgelopen vrijdag door meer dan honderd bloggers en internetgebruikers van commentaar voorzien.

► nrc-commentaar

Scheringa's bankje

Of het nu door hackers kwam of niet, Nederland zag eind vorige week een kleine run op de DSB Bank.

Het beleg van het levenswerk van de Noord-Hollander Dirk Scheringa door ontevreden houders van koopsompolissen beleefde zijn apotheose met een oproep om het geld van de bank te halen, omdat zij van een failliete bank een betere regeling zouden kunnen verwachten dan van een nog levende.

Die oproep was cynisch en maakte in ieder geval ten dele gebruik van de notie dat de autoriteiten in de huidige omstandigheden nooit zouden toestaan dat DSB Bank omlaet. In het slechtste geval zou de samenleving via een publieke redding van de bank zijn opgedraaid voor de problemen van een groep ontevreden klanten. Dat is ook een manier van geschillenbeslechting, maar niet een erg sociale.

Zover kwam het niet. DSB staat overeind en heeft bij monde van Scheringa beterschap beloofd. Dat werd hoog tijd, zo goed als de bank maar beter snel tot een akkoord kan komen met haar ontevreden klanten. Met de koppelverkoop van kredieten met soms onnodige polissen heeft DSB de hele financiële sector indirect grote schade toegebracht.

Het vertrouwen van het publiek in de branche is toch al fragiel. Na de aandelenleas en de woekerpolissen volgde de kredietcrisis, die een grootschalige speculatie aan het licht bracht. Alleen al in Nederland vergde die crisis tientallen miljarden aan staatssteun en zij bleek de voorbode te zijn van de zwaarste recessie sinds de

jaren dertig. Een nieuwe affaire, hoe klein ook, kon gemist worden als kiespijn.

Het beeld van de bank als een roekeloze en nietsontziende haai in het water van de maatschappij mag een karikatuur zijn, maar het is dat beeld dat op deze manier bij het publiek beklift. Niet voor niets trekt de bonuscultuur zo sterk de aandacht. Zij is niet de belangrijkste oorzaak van de kredietcrisis, maar wel de meest tastbare. En ook het meest ad hominem.

Ook al is de kleine DSB een broodkrumel op de rok van de kredietcrisis, de schade is reëel, en zal wel moeten worden opgeruimd. Als het bedrijfsmodel van de bank vooral geënt was op de koppelverkoop van winstgevendere verzekeringen met leningen, dan zal dat op de schop moeten, waarna zal blijken hoe groot de levensvatbaarheid van het bedrijf is op de lange termijn.

Het terugtrekken van spaargeld door het publiek is een acuter probleem. Spaarders zijn voor een bank een zekere manier van *financiering*. Het alternatief is de geld-en kapitaalmarkt, waar het zwaarste onweer dan wel achter de rug is, maar waar de atmosfeer op dit moment nog steeds onvriendelijk is – zeker voor kleinere banken met een luchtje.

Los van een vermederende, al dan niet door de autoriteiten gemasseerde, overname door een grotere partij is vertrouwensherstel bij het publiek voor DSB de beste manier om uit de huidige omstandigheden te ontsnappen. De bank kan in dat geval maar beter heel vriendelijk zijn tegen haar morrende cliënten, en heel genereus.

► Commentaren geven het standpunt van de krant, op basis van discussies tussen hoofdredactie en commentatoren.

► column

Zelfkastjiding

En wij maar denken dat die boeren bij Boer zoekt vrouw allemaal van die prachtige boerenbedrijven hebben. 3,6 miljoen kijkers worden elke zondag voor de gek gehouden. Boeren zijn armoezaaiers. 20 eurocent wordt er nog maar voor een liter melk betaald! Gisteren blokkeerden ze het hoofdkantoor van FrieslandFoods, maandag parkeerden ze hun trekkers in Brussel.

Boeren voeren normaal actie door miljoenen liters melk weg te gooien in een veldje achteraf, als een soort zelfkastjiding. Mijn favoriete manier van actievoeren. Ze zouden dat in het openbaar vervoer ook eens moeten proberen.

Toch, met zelfkastjiding krijg je alleen aandacht. Voor geld moet je in Brussel zijn. Daar wordt jaarlijks 55 miljard euro aan landbouwsubsidies uitgetrokken, de helft van het hele EU-budget.

In de jaren zestig begon Europa al met het pampren: alle melk die niet meer voor een bepaalde marktprijs verkocht kon worden, werd met belastingcenten ge-

kocht. Wilden ze hun melk op de wereldmarkt dumpen? Dan betaalde Europa het verschil tussen de Europese prijs en de wereldprijs. Niks was te veel. Het logische gevolg: melkplassen en boterbergen aan overproductie. Dus kwam er nog meer regulering: melkquota. Als er namelijk niet te veel geproduceerd wordt, blijft de prijs ook op een bepaald niveau.

Maar die melkquota zijn een continue bron van ellende. Is de melkprijs hoog? Dan moet dat melkquotum zo snel mogelijk weg, zodat er meer geproduceerd kan worden. Is de melkprijs laag? Dan moeten er zo snel mogelijk weer quota komen, zodat de prijzen weer stijgen.

En nu doet de EU het enige verstandige: per 2015 worden die melkquota helemaal afgeschaft. En worden de boeren misschien, in plaats van woedende subsidietrekkers, gewoon weer ondernemers. Ondernemers die, als de supermarkt er te weinig voor betaalt, niet verongelukkig met een hooivorkje in de lucht gaan zwaaien. Ondernemers die gewoone moeten concurreren, net als ieder ander.

En mocht een boer het onverhoopt niet redden zonder zijn pampren, dan zijn er nog altijd 3,6 miljoen mensen die willen betalen voor een kijkje in zijn liefdesleven.

ROSANNE HERTZBERGER